

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: **M. P.**

zastoupeného daňovým poradcem Ing. Ladislavem Fancem
sídlem Březnická 5565, 760 01 Zlín

proti

žalovanému: **Finanční úřad pro Zlínský kraj**
sídlem třída Tomáše Bati 21, 761 86 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2023, č. j. 2008519/236/3301-51524-702877

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2023, č. j. 2008519/23/3301-51524-702877, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, k rukám Ing. Ladislava Fance, daňového poradce, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ve věci prominutí příslušenství daně podle ust. § 259b a 259c zákona č. 280/2009 Sb. daňového řádu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „daňový řád“) tak, že žalobci bylo prominuto vždy 50 % částky úroku na dani z příjmů fyzických osob podávajících přiznání za zdaňovací období roku 2020 a roku 2021; žalobci bylo prominuto celkem 8 011 Kč na příslušenství uvedených daní.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítá, že napadeným rozhodnutím byla porušena zásada zákonnosti, neboť správce daně nepostupoval v souladu s ust. § 259b odst. 2 a 3 daňového řádu a v souladu s Pokynem k promíjení příslušenství daně, GFŘ – D – 58 (dále jen “Pokyn”). Žalovaný v dané věci nezohlednil všechny zdravotní a sociální hlediska, která negativně dopadají na žalobce a jeho domácnost. Žalovanému je známo, že žalobce je omezen vykonávat práci z důvodu pracovního úrazu, kdy mu byl přiznán první stupeň invalidity, v čehož důsledku má žalobce zkrácený pracovní úvazek. Správní úvaha učiněná žalovaným postrádá jakékoliv konkrétní zohlednění zdravotního stavu žalobce a jeho celkového sociálního stavu, včetně stavu jeho rodiny. Žalovaný se nevypořádal se všemi důvody a skutečnostmi uvedenými žalobcem v žádosti o prominutí příslušenství daně. Z toho důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a nezákonné.

III. Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout, neboť vznesené námitky považuje za nedůvodné. I když má žalobce přiznán první stupeň invalidity, nejedná se o výjimečný případ, který je z hlediska lidského omluvitelný a ani o nijak mimořádnou situaci, na jejímž základě by mohlo být postupováno “nad rámec” Pokynu. Musí být zachováno pravidlo, že neplnění zákonné povinnosti má své důsledky, přičemž prominutí úroku v plné výši nemůže sloužit k setření rozdílu mezi těmi, kteří své povinnosti plní řádně a včas a těmi, kteří je neplní.

IV. Replika žalobce

4. Žalobce není v dané věci liknavý, nezodpovědný a ani se nedopustil úmyslného jednání. Pracuje jako soustružník (obsluha CNC stroje), což je na rozdíl například od administrativní činnosti fyzicky náročná práce. Snad z pohledu práce spočívající v administrativní činnosti by toto snížení nemělo zásadní dopad do pracovního výkonu. Jinak je tomu ovšem u žalobce, neboť z lékařského posudku a závěru revizní komise vyplývá, že jeho zdravotní stav je natolik špatný, že jeho fyzická zátěž, resp. pracovní náplň, může být pouze 60 %. Žalobce je současně povinen splácet hypotéku na rodinný dům. Své povinnosti plnil řádně a včas, dopustil se toliko neúmyslné chyby.

V. Posouzení věci krajským soudem

5. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
6. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce dne 7. 10. 2023 podal žádost o prominutí úroku z prodlení v souvislosti s platebním výměrem na úrok z prodlení za podání

dodatečných přiznání na dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2020 a 2021. Žalobce v žádosti uvedl, že výše úroku (v částce 16 022 Kč) pro něj představuje značnou finanční zátěž, neboť žije ve společné domácnosti se dvěma dětmi. Syn R. je plně invalidní a má přiznaný invalidní důchod třetího stupně, přičemž musí být stále pod dozorem. Syn studuje a manželka žalobce z těchto důvodů nemůže nastoupit do práce na hlavní pracovní poměr, resp. její pracovní příležitosti na trhu práce jsou omezené. Využívá příležitostného výdělků z dohod o provedení práce za úklidové práce (do výše cca 4 000 Kč za měsíc). Dalším příjmem manželky žalobce jsou příspěvky od ČSSZ, z titulu péče o dítě, a to v celkové výši cca 16 000 Kč za kalendářní měsíc. Další syn žalobce je ve věku osmi let a je žákem základní školy. Ze společných příjmů se platí hypotéka na rodinný dům ve výši přibližně 21 000 Kč měsíčně. Žalobce má z důvodu úrazu přiznan první stupeň invalidity a má proto zkrácený pracovní úvazek. Obě děti žalobce jsou školou povinné, což představuje výdaje související s jejich školní docházkou, ošatným a výživou a jsou nemalé. Žalobce dále uvedl, že se jedná o jeho prvé pochybení, jinak si plní řádně a včas veškeré daňové povinnosti. Předepsaná platba úroku by zasáhla významným způsobem do rodinného rozpočtu; k této žádosti žalobce přiložil potvrzení o splácení hypotéky, o výši příspěvku na studium, rozhodnutí o příspěvku a rozhodnutí o invaliditě.

7. Podle ust. § 259b odst. 1 daňového řádu platí, že daňový subjekt je oprávněn požádat správce daní o prominutí úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky, pokud byla uhrazena daň, v důsledku jejíhož neuhrazení úrok vznikl.
8. Podle ust. § 259b odst. 2 daňového řádu platí, že správce daně může zcela nebo zčásti prominout úrok z prodlení nebo úrok z posečkané částky, pokud k prodlení s úhradou daně došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit. Přitom není vázán návrhem daňového subjektu.
9. Podle ust. § 259b odst. 3 daňového řádu platí, že při posouzení rozsahu, ve kterém bude úrok prominut, správce daně zohlední skutečnost, zda ekonomické nebo sociální poměry daňového subjektu zakládají tvrdost uplatněného úroku.
10. Podle ust. § 259c odst. 1 daňového řádu platí, že při posouzení žádosti o prominutí daně nebo příslušenství daně správce daně zohlední četnost porušování povinností při správě daní daňovým subjektem.
11. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že svojí povahou nejde o řízení zahajované ex officio, ale na žádost (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2020, č. j. 3 Afs 167/2020 – 57). Předvídatelnost postupu při vyřizování žádosti o prominutí úroku z prodlení je dána citovanými zákonnými ustanoveními a dále také podrobnějšími pravidly uvedenými v Pokynu.
12. Z obsahu napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný ověřil, že žalobce v posledních třech letech závažným způsobem neporušil daňové nebo účetní právní předpisy (§ 259c odst. 2 daňového řádu). Uvedl, že úrok z prodlení daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období kalendářního roku 2020 i 2021 vznikl z doměřené daně na základě dodatečných daňových přiznání podaných žalobcem bez výzvy správce daně, jejímž předmětem bylo vyloučení žalobcem dříve v řádných daňových přiznáních uplatněného daňového zvýhodnění na vyživované dítě žijící s žalobcem ve společně hospodařící domácnosti podle ust. § 35c zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, neboť nebyly splněny zákonné podmínky pro jeho uplatnění. Žalovaný poté aplikoval článek IV.2.

Pokynu, přičemž zjistil, že je zde důvod dle bodu 7 tohoto článku a byl podle Pokynu procentuálně ohodnocen 20 % (úrok z prodlení vznikl z daně doměřené na základě dodatečného daňového tvrzení podaného daňovým subjektem bez výzvy správce daně). Žalovaný dále zjišťoval na základě ust. § 259b odst. 3 daňového řádu, zda ekonomické nebo sociální poměry žalobce zakládají tvrdost uplatněného úroku. Žalovaný přitom použil IV.4. Pokynu. Posoudil ve smyslu článku IV.4. Pokynu výši ročního příjmu žalobce za předcházející zdaňovací období, přičemž dospěl k závěru, že posuzovaný příjem činí částku 592 830 Kč. Z tohoto zjištění žalovaný dovodil, že žalobce splňuje podmínku nepříznivé ekonomické a sociální situace u fyzických osob vymezenou Pokynem a ohodnocenou zvýšením rozsahu prominutí o 30 % (24násobek až 48násobek minimální mzdy, tj. 415 200–830 400 Kč). Žalovaný konstatoval, že byla splněna podmínka uvedená v § 259b odst. 3 daňového řádu, tj. že ekonomické nebo sociální poměry žalobce zakládají tvrdost uplatněného úroku, přičemž podle Pokynu je naplnění této podmínky ohodnoceno zvýšením rozsahu prominutí o 30 %.

13. Proti těmto závěrům žalovaného vyplývajícím z citované “tabulkové” části Pokynu žalobce nijak nebrojí. Namítá však, že jeho ekonomické a sociální poměry vyplývající z ekonomických a sociálních poměrů jeho domácnosti je třeba hodnotit nad rámcem “tabulkové” části Pokynu.
14. Žalovaný k této možnosti v rámci napadeného rozhodnutí uvedl následující úvahy. Vyšel z ust. § 259b odst. 2 daňového řádu, podle něhož, jak již shora bylo uvedeno, platí, že správce daně může zcela nebo zčásti prominout úrok z prodlení nebo úrok z posečkané částky, pokud k prodlení s úhradou daně došlo z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit; přitom není vázán návrhem daňového subjektu. K tomu žalovaný uvedl, že prodlení s úhradou daně bylo důsledkem toho, že daň, k níž se úrok z prodlení váže, nebyla přiznána ve správné výši, řádně a včas, ale až na základě podaného dodatečného tvrzení. Žalovaný dále uvedl, že k prominutí úroku z prodlení z důvodu neuvedeného v Pokynu by mělo dojít jen ve výjimečném případě, který je z lidského hlediska omluvitelný a z hlediska materiálního představuje prohřešek spíše formalistický. Dále uvedl, že během řízení daňový subjekt nese břemeno tvrzení a má povinnost toto doložit. Daňové právo je postaveno na principu autoaplikace a na důvěře státu v daňové subjekty, že si daň samy správně vypočítají, přiznají a zaplatí. Pokud daňový subjekt tuto povinnost nesplní, vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení. Prominutí úroku v plné výši, jak požaduje žalobce, by nemělo s ohledem na zásadu legitimního očekávání způsobit, že na pozdní úhradu daně nebude nahlíženo jako na prohřešek. Nelze vytvořit stav, kdy by daňové subjekty mohly dopředu spoléhat na to, že jim nesplnění určité povinnosti bude prominuto. Žalovaný uzavřel, že neshledal další důvod v Pokynu neuvedený, ke kterému by mohl vzhledem k okolnostem daného případu přihlédnout.
15. Posledně citované ust. § 259b odst. 2 daňového řádu a navazující úvaha z Pokynu však míří na důvody, které vedly k prodlení s úhradou daně. Žalobce však v žádosti o prominutí příslušenství daně požadoval s poukazem na ekonomickou a sociální situaci jeho a jeho rodiny, že jím konkrétně v žádosti uvedené skutečnosti je třeba zohlednit. Tvrdil a dokládal, že žije ve společné domácnosti se dvěma dětmi, z nichž jedno je plně invalidní. Starší syn Richard musí být stále pod dozorem, z toho důvodu manželka žalobce nemůže nastoupit do práce na hlavní pracovní poměr a může využívat pouze příležitostný výdělek za úklidové práce za přibližně 4 000 Kč měsíčně. Žalobce dále namítal, že ve společné domácnosti ještě

pečuje o mladšího syna Sebastiana, který je žákem základní školy. Uváděl dále, že z příjmů společné domácnosti hradí hypotéku na rodinný dům ve výši přibližně 21 000 Kč měsíčně, což dokládal potvrzeními o provedení transakce. Žalobce uváděl, že částka, kterou by byl povinen platit i přes její částečné prominutí by zasáhla významným způsobem do rodinného rozpočtu.

16. Na žalobcem uváděné důvody o prominutí příslušenství daně, resp. úroku z prodlení, dopadá ust. § 259b odst. 3 daňového řádu, podle něhož platí, že při posuzování rozsahu, ve kterém bude úrok prominut, správce daně zohlední skutečnost, zda ekonomické nebo sociální poměry daňového subjektu zakládají tvrdost uplatněného úroku.
17. Kromě tzv. “tabulkové” části, která obsahuje postup při stanovení procentuálního ohodnocení, prominutí úroků z prodlení, je v Pokynu IV.4. bod 1 uvedeno i to, že správce daně při posuzování příjmů daňového subjektu přihlédne ke konkrétním okolnostem případu.
18. V rámci napadeného rozhodnutí žalovaný posuzoval (z hlediska nepříznivé ekonomické a sociální situace žalobce) výši jeho ročního příjmu za předcházející zdaňovací období ve vztahu k 12násobku minimální mzdy, ovšem nezohlednil další žalobcem konkrétně uváděné a dokladované skutečnosti dokreslující jeho sociální a ekonomickou situaci. Jak již bylo uvedeno, k posouzení žalobcem tvrzených skutečností je prostor jak s ohledem na znění ust. § 259b odst. 3 daňového řádu, tak i z pohledu Pokynu, kdy je třeba posoudit, zda ekonomické nebo sociální poměry žalobce zakládají tvrdost uplatněného nároku, přičemž při takovém posouzení je třeba přihlédnout ke konkrétním okolnostem dané věci. Žalobcem tvrzené a dokladované konkrétní okolnosti mohou mít zcela jednoznačný dopad na jeho ekonomické a sociální poměry. Žalovaný tyto skutečnosti nehodnotil, ani nezohlednil (kromě jiného se jedná například o žalobcem tvrzenou a dokladanou značnou finanční zátěž vyplývající z měsíční platby hypotéky na rodinný dům). Z uvedeného důvodu nemůže žalobou napadené rozhodnutí s ohledem na přezkum jeho zákonnosti obstát, přičemž soud není povolán neexistující úvahu v tomto směru za žalovaného doplňovat.

VI. Závěr a náklady řízení

19. Krajský soud na základě výše uvedených skutečností a úvah shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí zrušil postupem podle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaný vylíčené vady napraví, přičemž je vázán soudem vysloveným právním názorem.
20. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl postupem podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce ve věci uspěl (soud žalobu shledal důvodnou), proto mu náleží právo na náhradu nákladů řízení. Jedná se o náklady řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a o 3 úkony právní služby zástupce žalobce (příprava a převzetí věci, žaloba a replika k vyjádření žalovaného) ve smyslu ust. § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění do 31. 12. 2024 ve výši 3 x 3 100 Kč (§ 7 bod 5 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu) a dále jde o náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 900 Kč (3 x 300 Kč). Protože zástupce žalobce je plátcem DPH, zvyšuje se tento

nárok o částku 2 142 Kč odpovídající dani ve výši 21 %. Celkem se jedná o částku 15 342 Kč, k jejímuž uhrazení byla žalovanému stanovena přiměřená lhůta.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 23. 10. 2025

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu